ACORD
ÎNTRE
GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
ŞI
GUVERNUL STATELOR UNITE ALE AMERICII
PRIVIND
TRANSPORTUL AERIAN

Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Statelor Unite ale Americii (denumite în continuare "Părţi"),

Dorind să promoveze un sistem de transport aerian internaţional bazat pe concurenţa între companiile aeriene pe o piaţă supusă unui minim de intervenţie şi reglementare din partea statului;

Dorind să dea posibilitatea companiilor aeriene să ofere publicului o varietate de opţiuni pentru a călători şi a expedia mărfuri, şi dorind să încurajeze companiile aeriene individuale să introducă şi să aplice preţuri competitive şi inovative;

Dorind să faciliteze extinderea oportunităţilor pentru transportul aerian internaţional;

Dorind să asigure cel mai înalt nivel de siguranţă a zborurilor şi securitate aeronautică în serviciile aeriene internaţionale şi să reafirme profunda îngrijorare faţă de actele sau ameninţările îndreptate împotriva securităţii aeronavelor, care pun în pericol siguranţa persoanelor şi a bunurilor, afectând negativ operarea serviciilor aeriene şi subminând încrederea publicului în siguranţa aviaţiei civile; şi

Fiind Părţi la Convenţia privind aviaţia civilă internaţională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944;

convin după cum urmează:

Articolul 1 Definiţii

În sensul prezentului Acord şi în lipsa unor dispoziţii contrare:

1. "Autorităţile aeronautice" înseamnă, în cazul Statelor Unite - Departamentul Transporturilor şi, în cazul Republicii Moldova, Ministerul Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale şi Autoritatea Aeronautică Civilă, precum şi orice persoană sau organism autorizat să exercite funcţiile Departamentului Transporturilor sau Ministerului Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale şi Autoritatea Aeronautică Civilă;
2. "Acord" înseamnă prezentul Acord şi orice modificări ale acestuia;

3. "Serviciu aerian" înseamnă transportul public aerian al pasagerilor, bagajelor, mărfurilor şi poştei, separat sau mixt, regulate sau neregulate, contra cost sau prin închiriere;

4. "Companie aeriană a unei Părţi" înseamnă o companie aeriană care deţine certificat de operator aerian (AOC) şi îşi are sediul principal pe teritoriul acelei Părţi;

5. "Convenţie" înseamnă Convenţia privind aviaţia civilă internaţională semnată la Chicago la data de 7 decembrie 1944 şi include:

(a) orice amendament care a intrat în vigoare în temeiul articolului 94 litera (a) din Convenţie şi a fost ratificat de ambele Părţi; şi

(b) orice anexă sau orice amendament la aceasta, adoptată/adoptat în temeiul articolului 90 din Convenţie, în măsura în care o astfel de anexă sau amendament este aplicabilă/aplicabil în orice moment pentru ambele Părţi;

6. "Cheltuieli totale" înseamnă costul prestării serviciului plus cheltuieli administrative în limite rezonabile;

7. "Transportul aerian internaţional" înseamnă transportul aerian care traversează spaţiul aerian al mai multor state;

8. "Preţ" înseamnă orice plată, tarif sau taxă pentru transportul aerian al pasagerilor, al bagajelor şi/sau al mărfurilor (exclusiv poşta), inclusiv, dacă este cazul, transportul terestru legat de serviciul aerian internaţional, practicat de către companiile aeriene, inclusiv agenţiile lor, şi condiţiile care reglementează disponibilitatea acestor plăţi, tarife sau taxe;

9. "Escală în scopuri necomerciale" înseamnă o aterizare efectuată în alt scop decât îmbarcarea sau debarcarea pasagerilor, a bagajelor, a mărfurilor şi/sau a poştei în transportul aerian;

10. "Teritoriu" înseamnă teritoriile terestre, apele interioare şi apele maritime teritoriale sub suveranitatea unei Părţi; şi

11. "Taxă de utilizare" înseamnă o taxă impusă companiilor aeriene pentru utilizarea infrastructurii aeroportuare, de mediu, de navigaţie aeriană, securitate aeriană, inclusiv servicii şi facilităţi conexe oferite.

Articolul 2 Acordarea drepturilor

1. Fiecare Parte acordă celeilalte Părţi următoarele drepturi pentru desfăşurarea transportului aerian internaţional de către companiile aeriene ale celeilalte Părţi:

(a) dreptul de a traversa teritoriul celeilalte Părţi, fără a ateriza;

(b) dreptul de a efectua escale în scopuri necomerciale pe teritoriul celeilalte Părţi;

(c) dreptul de a efectua transporturi aeriene internaţionale între destinaţii situate pe următoarele rute:

(i) pentru companiile aeriene din Statele Unite, din puncte exterioare Statelor Unite trecând prin Statele Unite şi prin puncte intermediare către orice punct sau puncte din Republica Moldova şi în exteriorul său, inclusiv şi pentru toate serviciile de transport de mărfuri între Republica Moldova şi orice punct sau puncte;

(ii) pentru companiile aeriene din Republica Moldova, din puncte exterioare ale Republicii Moldova trecând prin Republica Moldova şi prin puncte intermediare către orice punct sau puncte din Statele Unite ale Americii şi în exteriorul său inclusiv şi pentru toate serviciile de transport de mărfuri între Statele Unite ale Americii şi orice punct sau puncte; şi

(d) alte drepturi specificate în prezentul Acord.

2. Fiecare companie aeriană a uneia dintre Părţi, poate, pe toate cursele aeriene, la propria alegere:

(a) să opereze curse într-una sau în ambele direcţii;

(b) să combine numere de curse aeriene diferite pe aceeaşi aeronavă;

(c) să deservească puncte anterioare, intermediare şi ulterioare, respectiv punctele de pe teritoriul Părţilor, în orice combinaţie şi în orice ordine;

(d) să omită escale în unul sau mai multe puncte;

(e) să transfere traficul de pe oricare din aeronavele sale pe oricare altă aeronavă a sa, în orice punct;

(f) să opereze pe destinaţii dincolo de oricare punct din teritoriul său cu sau fără schimbarea aeronavei sau a numărului cursei şi să propună aceste servicii publicului ca servicii directe;

(g) să efectueze escale în orice punct de pe teritoriul uneia din Părţi sau în afara acestuia;

(h) să efectueze curse tranzit prin teritoriul celeilalte Părţi; şi

(i) să combine traficul la bordul aceleiaşi aeronave fără să ţină cont de proveniența acestuia; fără limită de direcţie sau de ordin geografic şi fără pierderea vreunui drept de trafic posibil în conformitate cu prezentul Acord, cu condiţia ca transportul să fie o continuare a cursei care deserveşte un punct din ţara de origine a companiei aeriene, cu excepţia serviciilor de transport de mărfuri.

3. Cu excepția serviciilor de transport de mărfuri, pe orice segment sau segmente ale curselor de mai sus, orice companie aeriană a uneia din Părți poate efectua transport aerian internațional fără nici o limitare în ceea ce privește modificarea, în orice punct al rutei, a tipului sau numărului de aeronave exploatate, în direcția de ieșire, cu condiția ca cursa dincolo de acest punct să fie o continuare a cursei din țara de origine a companiei aeriene și în direcția de intrare, iar cursa către țara de origine a companiei aeriene să fie o continuare a transportului dincolo de acest punct.

4. Nici o prevedere din acest articol nu va fi interpretată în sensul de a conferi companiilor aeriene desemnate de o Parte dreptul de a îmbarca, pe teritoriul celeilalte Părți, pasageri, bagaje, mărfuri și poștă, transportate contra plată spre alt punct pe teritoriul acelei Părți.

5. Orice companie aeriană a oricărei din Părți care efectuează curse aeriene internaționale neregulate, originare pe teritoriul uneia dintre Părți, fie că este vorba despre o călătorie într-o direcție sau tur-retur, va opera cursele respectând legile, reglementările și regulile privind cursele charter ale statului de origine sau ale celeilalte Părți. În cazul în care o Parte aplică alte reguli, regulamente, condiții sau limitări uneia sau mai multor companii aeriene ale sale sau ale companiilor aeriene din diferite țări, fiecare companie aeriană a celeilalte Părți va fi supusă criteriilor cel mai puțin restrictive. Nicio dispoziție din acest paragraf nu limitează drepturile unei Părți de a solicita companiilor aeriene ale ambelor Părți să respecte cerințele referitoare la drepturile privind protecția fondurilor pasagerilor, anularea zborurilor și compensarea pasagerilor. Cu excepția regulilor privind protecția consumatorilor menționate în acest paragraf, niciuna dintre Părți nu va solicita unei companii aeriene a celeilalte Părți, în ceea ce privește cursele aeriene de pe teritoriul celeilalte Părți sau al unei țări terțe într-o singură direcție sau tur-retur, să prezinte mai mult de o notificare conform legislației, reglementărilor și regulilor aplicabile menționate în acest paragraf sau o derogare de la aceste legi, reglementări sau reguli acordată de autoritățile aeronautice competente.

Articolul 3 Autorizarea

La primirea unei cereri din partea unei companii aeriene a uneia dintre Părți, în forma prevăzută pentru acordarea autorizațiilor de operare și permiselor tehnice, cealaltă Parte eliberează autorizațiile și permisele corespunzătoare cu întârzieri procedurale minime, cu condiția ca:

(a) proprietatea și controlul efectiv al companiei aeriene să aparțină în totalitate Părții, sau resortisanților Părților sau ambelor;

(b) compania aeriană să îndeplinească condițiile prevăzute de legislație și de reglementările care se aplică în mod obișnuit la exploatarea serviciilor

aeriene internaţionale de către Partea care examinează cererea sau cererile; şi

(c) cealaltă Parte să ţină cont de dispoziţiile prevăzute la articolul 6 (Siguranţa) şi articolul 7 (Securitatea aeronautică).

Articolul 4 Revocarea autorizaţiei

1. Fiecare Parte poate revoca, suspenda, limita sau impune condiţii privind autorizaţiile de operare sau permisele tehnice ale unei companii aeriene, în cazul în care:

(a) compania aeriană nu are sediul principal pe teritoriul Părţii conform articolului 1 paragraful (4);

(b) nu se poate dovedi că proprietatea şi controlul efectiv al companiei aeriene este deţinut de cealaltă Parte, de resortisanţii celeilalte Părţi, sau de ambele;

(c) compania aeriană nu a respectat legile şi reglementările menţionate în articolul 5 (Aplicarea legilor) din prezentul Acord.

2. Dacă nu este esenţial să fie luate măsuri urgente pentru prevenirea altor încălcări ale paragrafului 1 litera (c) din prezentul articol, drepturile instituite prin prezentul articol se exercită numai după consultarea cu cealaltă Parte.

3. Prezentul articol nu limitează drepturile oricărei Părţi de a refuza, revoca, limita sau impune condiţii în acordarea autorizaţiei de operare sau a permisului tehnic pentru una sau mai multe companii aeriene ale celeilalte Părţi, în conformitate cu prevederile articolelor 6 (Siguranţa) şi 7 (Securitatea aeronautică).

Articolul 5 Aplicarea legislaţiei

1. Legile şi reglementările unei Părţi referitoare la admiterea sau plecarea de pe teritoriul său a aeronavelor angajate în navigaţia aeriană internaţională, sau la exploatarea şi navigarea acestor aeronave atunci când se află pe teritoriul său, se aplică aeronavelor utilizate de către companiile aeriene şi sunt respectate la intrarea şi ieşirea, sau în timpul staţionării acestora pe teritoriul acelei Părţi.

2. La intrarea, ieşirea şi pe durata staţionării pe teritoriul unei Părţi, legile şi reglementările acesteia, privind intrarea sau ieşirea de pe teritoriul său a pasagerilor, a echipajului sau a mărfurilor de pe aeronavă (inclusiv, reglementările referitoare la intrare, autorizare, securitate aeronautică, imigrare, paşapoarte, vamă şi carantină sau, în cazul poştei, regulamentele poştale) vor fi respectate de către pasagerii şi echipajele companiilor aeriene ale celeilalte Părţi sau de alte persoane în numele lor.

Articolul 6 Siguranța

1. Fiecare Parte recunoaște, în vederea operării serviciilor aeriene care cad sub incidența prezentului Acord, valabilitatea certificatelor de navigabilitate, a certificatelor de competență și licențelor eliberate sau validate de către cealaltă Parte, și care mai sunt în vigoare, cu condiția ca cerințele de obținere a unor astfel de certificate sau licențe să fie cel puțin egale cu standardele minime care pot fi stabilite în conformitate cu Convenția. Cu toate acestea, fiecare Parte poate refuza recunoașterea valabilității pentru survolarea propriului teritoriu a certificatelor de competență și a licențelor eliberate sau validate pentru propriii cetățeni de către autoritățile celeilalte Părți.

2. Oricare dintre Părți poate solicita celeilalte Părți consultări privind normele de siguranță aplicate, referitoare la instalațiile aeronautice, echipaje, aeronave și activitatea companiilor aeriene ale celeilalte Părți. Dacă în urma consultărilor, una dintre Părți constată că cealaltă Parte nu menține și aplică în mod eficient normele și cerințele de siguranță, care sunt cel puțin echivalente normelor și standardelor de siguranță stabilite conform Convenției, prima Parte va notifica cealaltă Parte privind aceste constatări și măsurile considerate necesare pentru a se conforma cu aceste standarde minime, iar cealaltă Parte trebuie să întreprindă măsurile corective corespunzătoare. Fiecare Parte își rezervă dreptul de a refuza, revoca, suspenda, limita sau impune condiții privind autorizația de operare sau permisul tehnic al uneia sau mai multor companii aeriene, în cazul în care cealaltă Parte nu a întreprins măsurile corective corespunzătoare într-o perioadă de timp rezonabilă, și își rezervă dreptul de a întreprinde măsuri imediate împotriva companiei aeriene sau companiilor aeriene în cauză, înaintea consultărilor, dacă cealaltă Parte nu menține și nu aplică normele menționate anterior și aceste măsuri sunt indispensabile pentru prevenirea altor încălcări.

Articolul 7 Securitatea aeronautică

1. Părțile afirmă că obligația reciprocă de a proteja securitatea aviației civile împotriva actelor de intervenție ilicită este parte integrantă a prezentului Acord. Fără a limita drepturile și obligațiile lor în temeiul dreptului internațional, Părțile acționează în special în conformitate cu dispozițiile Convenției privind infracțiunile și anumite alte acte săvârșite la bordul aeronavelor, semnată la Tokyo la 14 septembrie 1963, Convenției pentru reprimarea capturării ilicite a aeronavelor, semnată la Haga la 16 decembrie 1970, Convenției pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva siguranței aviației civile, semnată la Montreal la 23 septembrie 1971 și Protocolului pentru reprimarea actelor ilicite de violență în aeroporturile care deservesc aviația civilă internațională, semnat la Montreal la 24 februarie 1988.

2. Părţile trebuie să îşi acorde reciproc, la cerere, asistenţa necesară pentru a preveni actele de capturare ilicită a aeronavelor civile şi a altor acte ilicite îndreptate împotriva siguranţei acestor aeronave, a pasagerilor şi echipajelor lor, a aeroporturilor şi instalaţiilor de navigaţie aeriană precum şi împotriva oricăror ameninţări la securitatea aviaţiei civile.

3. În relaţiile lor reciproce, Părţile trebuie să acţioneze în conformitate cu standardele şi practicile recomandate privind securitatea aeronautică stabilite de către Organizaţia Aviaţiei Civile Internaţionale şi indicate ca Anexe la Convenţie; Părţile trebuie să ceară operatorilor aeronavelor înmatriculate pe teritoriul lor, operatorilor aeronavelor care îşi au sediul principal de desfăşurare a activităţilor sau e reşedinţa permanentă pe teritoriul lor, precum şi operatorilor aeroporturilor de pe teritoriul lor să acţioneze în conformitate cu aceste prevederi de securitate aeronautică.

4. Fiecare Parte este de acord să respecte normele de securitate cerute de cealaltă Parte la intrarea în, la ieşirea din sau în timpul staţionării pe teritoriul celeilalte Părţi şi va întreprinde măsuri eficiente pentru protecţia aeronavelor şi pentru controlul de securitate a pasagerilor, a echipajului, a bagajelor şi mărfurilor, precum şi a proviziilor de bord, înainte şi în timpul îmbarcării sau încărcării. De asemenea, fiecare Parte va examina pozitiv orice cerere de la cealaltă Parte de a întreprinde măsuri speciale de securitate pentru a face faţă unei anumite ameninţări.

5. În cazul unui incident sau al unei ameninţări cu un incident în sensul capturării ilicite a unei aeronave, sau în cazul altor acte ilegale săvârşite împotriva siguranţei pasagerilor, a echipajului, a aeronavei, a aeroporturilor sau a instalaţiilor navigaţiei aeriene, Părţile trebuie să îşi acorde reciproc asistenţă prin facilitarea comunicării şi prin alte măsuri adecvate menite să pună capăt rapid şi în siguranţă unor astfel de incidente sau ameninţări.

6. În cazul în care una dintre Părţi are motive întemeiate să considere că cealaltă Parte nu a respectat prevederile prezentului articol, privind securitatea aeronautică, autorităţile competente ale Părţii respective pot solicita consultări imediate cu autorităţile competente ale celeilalte Părţi. În cazul în care nu se ajunge la un acord satisfăcător în termen de 15 zile de la data unei astfel de solicitări, acest fapt va constitui un motiv pentru reţinerea, revocarea, suspendarea, limitarea sau impunerea unor condiţii privind eliberarea autorizaţiei de operare şi permiselor tehnice ale uneia sau mai multor companii aeriene ale Părţii vizate. Atunci când se impune luarea unor măsuri urgente, Partea poate lua măsuri provizorii înainte de expirarea celor 15 zile.

Articolul 8 Activităţi comerciale

1. Companiile aeriene ale fiecărei Părţi au dreptul de a-şi stabili birouri pe teritoriul celeilalte Părţi, pentru promovarea şi vânzarea serviciilor de transport aerian.

2. Companiile aeriene desemnate ale fiecărei Părți au dreptul, în conformitate cu legislația și reglementările celeilalte Părți privind intrarea, șederea și angajarea în câmpul muncii, să aducă și să mențină pe teritoriul celeilalte Părți propriul personal comercial, tehnic, operațional sau orice alt personal specializat în prestarea serviciilor de transport aerian.

3. Fiecare companie aeriană are dreptul să efectueze propriile servicii de deservire la sol pe teritoriul celeilalte Părți ("self-handling") sau, la alegerea sa, să selecteze în totalitate sau parțial servicii de la alte agenții concurente de pe piață. Aceste drepturi sunt condiționate numai de constrângerile fizice, care rezultă din considerente de siguranță aeroportuară. În cazul în care astfel de considerente împiedică self-handling, serviciile de deservire la sol vor fi puse la dispoziția tuturor companiilor aeriene în mod egal și în condiții echitabile; tarifele acestor servicii trebuie să fie bazate pe costurile serviciilor furnizate; aceste servicii trebuie să fie comparabile cu tipul și calitatea serviciilor dacă prestarea propriilor servicii de deservire la sol ar fi fost posibilă.

4. Orice companie aeriană a unei Părți are dreptul să comercializeze servicii de transport aeriene pe teritoriul celeilalte Părți în mod direct și, în funcție de propria decizie, prin intermediul agențiilor sale sau altor intermediari desemnați, cu excepția cazurilor prevăzute în mod specific de reglementările care prevăd zborurile charter ale țării din care provine acest zbor charter, și care se referă la protejarea fondurilor pasagerilor și la drepturile privind anularea zborurilor și compensarea pasagerilor. Fiecare companie aeriană are dreptul să vândă aceste servicii de transport și orice persoană poate să le achiziționeze, în moneda de circulație pe acel teritoriu sau într-o valută liber convertibilă.

5. Fiecare companie aeriană are dreptul de a converti și de a remite în țara sa sau în orice altă țară sau țări alese, la discreția sa, la cerere, veniturile locale care depășesc sumele plătite la nivel local, cu excepția cazurilor în care nu este în conformitate cu legislația sau regulamentul general aplicabil. Convertirea și remiterea trebuie autorizate în cel mai scurt timp posibil, fără restricții sau taxe la rata de schimb aplicabilă tranzacțiilor și transferurilor curente percepute la data când compania face cererea inițială de remitere.

6. Companiile aeriene ale fiecărei Părți au dreptul să achite cheltuielile locale, inclusiv cheltuieli de combustibil pe teritoriul celeilalte Părți, în moneda locală. La propria discreție, companiile aeriene ale fiecărei Părți vor efectua plăți pe teritoriul celeilalte Părți în valută liber convertibilă în conformitate cu reglementările valutare locale.

7. În operarea serviciilor autorizate în temeiul prezentului Acord, orice companie aeriană a uneia dintre Părți poate încheia acorduri de cooperare comercială, cum ar fi

aranjamente de rezervare de capacitate, partajare de coduri sau contracte de leasing, cu

(a) o companie aeriană sau companii aeriene a/ale oricăreia dintre Părţi;

(b) o companie aeriană sau companii aeriene dintr-o ţară terţă; şi

(c) un furnizor de servicii de deservire la sol din orice ţară;

cu condiţia ca (i) toţi participanţii la aceste aranjamente să dispună de autorizaţii adecvate şi (ii) aranjamentele să îndeplinească condiţiile impuse de legislaţia naţională care se aplică în mod obişnuit de către Părţi în astfel de aranjamente.

8. Companiile aeriene şi furnizorii indirecţi de transport de mărfuri ale ambelor Părţi au dreptul, fără restricţii, să angajeze orice mod de transport terestru pentru transportarea mărfurilor din orice punct situat pe teritoriile Părţilor, sau într-o terţă ţară, inclusiv din/la orice aeroport cu facilităţi vamale cu dreptul de a transporta mărfuri prin vamă conform legislaţiei naţionale în vigoare. Marfa, indiferent dacă este transportată pe cale terestră sau aeriană, are acces la serviciile vamale aeroportuare. Companiile aeriene pot efectua propriul transport terestru sau pot contacta alţi transportatori tereştri, inclusiv să coopereze cu alte companii aeriene sau cu furnizori indirecţi de transport aerian de mărfuri. Astfel de servicii de transport combinat de mărfuri pot fi oferite la un preţ unic pentru transportul aerian şi transportul terestru, cu condiţia ca expeditorii să nu fie induşi în eroare asupra acestui mod de transport.

Articolul 9 Taxe vamale şi impozite

1. La sosirea pe teritoriul uneia dintre Părţi, aeronavele companiilor aeriene ale celeilalte Părţi care operează servicii de transport aerian internaţional, echipamentul lor obişnuit, echipamentul de la sol, carburanţii, lubrifianţii, consumabilele de natură tehnică, piesele de schimb (inclusiv motoare), proviziile de bord (inclusiv băutură şi alcool, ţigări şi alte produse destinate comercializării sau consumării de către pasageri în timpul zborului, în cantităţi limitate) şi alte articole destinate să fie folosite doar în raport cu exploatarea sau serviciile aeronavei care efectuează transporturi aeriene internaţionale, sunt exonerate, pe baza reciprocităţii, de toate restricţiile la import, impozite şi taxe, taxe vamale, accize şi alte taxe similare care sunt (a) impuse de autorităţile naţionale şi (b) nu se bazează pe costul serviciilor furnizate, cu condiţia ca aceste echipamente şi bunuri să rămână la bordul aeronavei.

2. De asemenea, sunt scutite, pe bază de reciprocitate, de impozite şi taxe, taxe vamale, accize şi alte taxe similare menţionate în paragraful 1 din prezentul articol, cu excepţia costului pentru serviciului prestat:

(a) proviziile de bord introduse sau obţinute pe teritoriul unei Părţi, şi îmbarcate în cantităţi rezonabile, pentru a fi utilizate la bordul aeronavelor

unei companii aeriene ce aparţine celeilalte Părţi angajate în transportul aerian internaţional, chiar şi atunci când aceste provizii sunt destinate pentru a fi folosite doar pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului Părţii unde au fost îmbarcate;

(b) echipamentele de sol şi piesele de schimb (inclusiv motoarele) introduse pe teritoriul unei Părţi pentru întreţinere, mentenanţă sau reparaţie a aeronavelor unei companii aeriene a celeilalte Părţi utilizate în transportul aerian internaţional;

(c) carburanţi, lubrifianţii şi proviziile tehnice consumabile introduse sau furnizate pe teritoriul uneia dintre Părţi pentru a fi utilizate la bordul aeronavei unei companii aeriene a celeilalte Părţi, chiar şi atunci când aceste provizii sunt folosite doar pe o perioadă a călătoriei deasupra teritoriului Părţii unde au fost îmbarcate; şi

(d) materialele promoţionale şi de publicitate introduse sau furnizate pe teritoriul uneia dintre Părţi, în limite rezonabile, pentru folosirea, la plecare, la bordul unei aeronave a unei companii aeriene din transportul aerian internaţional ce aparţine celeilalte Parţi chiar şi atunci când aceste articole sunt destinate pentru a fi folosite doar pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului Părţii unde au fost îmbarcate.

3. Se poate solicita păstrarea echipamentelor şi bunurile menţionate în paragrafele 1 şi 2 din prezentul articol sub supravegherea sau controlul autorităţilor competente.

4. Scutirile prevăzute în prezentul articol sunt de asemenea acordate în situaţia în care companiile aeriene ale unei Părţi au încheiat un contract cu o altă companie aeriană care beneficiază de aceleaşi scutiri de la cealaltă Parte pentru împrumut sau transfer pe teritoriul celeilalte Părţi al articolelor menţionate în paragrafele 1 şi 2 din prezentul articol.

Articolul 10 Taxe de utilizare

1. Taxele de utilizare care pot fi impuse de către autorităţile sau organismele competente ale fiecărei Părţi companiilor celeilalte Părţi trebuie să fie corecte, să nu fie nejustificat discriminatorii, să fie rezonabile şi distribuite în mod echitabil între categoriile de utilizatori. În orice situaţie, aceste taxe de utilizare nu pot fi evaluate pentru companiile aeriene ale celeilalte Părţi în condiţii mai puţin favorabile decât cele mai favorabile condiţii acordate oricărei alte companii aeriene în momentul în care sunt evaluate taxele.

2. Taxele de utilizare impuse companiilor aeriene ale celeilalte Părţi pot reflecta, dar nu trebuie să depăşească, cheltuielile totale asumate de autorităţile sau organismele competente pentru furnizarea instalaţiilor şi a serviciilor adecvate de aeroport, de

mediu de navigaţie aeriană şi de securitate aeronautică pe aeroport sau în cadrul sistemului aeroportuar. Aceste taxe pot include rentabilitatea rezonabilă a activelor după depreciere. Facilităţile şi serviciile pentru care sunt impuse taxele trebuie să fie furnizate în mod eficient şi economic.

3. Fiecare Parte trebuie să încurajeze consultări între autorităţile sau organismele de taxare competente din teritoriul său şi companiile aeriene care utilizează servicii şi echipamente şi trebuie să încurajeze autorităţile sau organismele competente precum şi companiile aeriene să facă schimb de astfel de informaţii care pot fi necesare pentru a obţine o evaluare precisă a rezonabilităţii taxelor de utilizare, în conformitate cu principiile prevăzute în paragrafele 1 şi 2 din prezentul articol. Fiecare parte trebuie să încurajeze autorităţile de taxare competente să informeze utilizatorii printr-o notificare privind propunerile de modificare a taxelor de utilizare pentru a le permite să îşi exprime opiniile înainte de efectuarea modificărilor.

4. În cadrul procedurilor de soluţionare a litigiilor conform articolului 14, nici una dintre Părţi nu va fi considerată că nu ar fi respectat dispoziţiile prezentului articol, cu excepţia cazului în care (a) nu a examinat taxa de utilizare sau procedura care face obiectul plângerii depuse de cealaltă Parte într-un termen rezonabil sau (b) dacă, în urma unei astfel de examinări, nu a întreprins toate măsurile pentru a corecta taxa de utilizare sau procedura care este incompatibilă cu dispoziţiile prezentului articol.

Articolul 11 Concurenţa loială

1. Fiecare Parte trebuie să faciliteze o concurenţă loială şi echitabilă între companiile aeriene ale ambelor Părţi în ceea ce priveşte prestarea serviciilor aeriene internaţionale, sub incidenţa prezentului Acord.

2. Fiecare Parte trebuie să permită fiecărei companii aeriene să determine frecvenţa şi capacitatea serviciilor aeriene internaţionale pe care le oferă, ţinând cont de considerentele comerciale de pe piaţă. În conformitate cu acest drept, nici una dintre Părţi nu va limita în mod unilateral volumul traficului, frecvenţa sau continuitatea serviciului, tipul sau tipurile de aeronave folosite de companiile aeriene ale celeilalte Părţi, cu excepţia cazului când poate fi necesar pentru vamă, din motive tehnice, operaţionale sau de mediu, în condiţii egale conform prevederilor articolului 15 din Convenţie.

3. Niciuna dintre Părţi nu va impune companiilor aeriene ale celeilalte Părţi cerinţe de prim- refuz, coeficient de partajare a traficului, taxă no-objection sau orice altă cerinţă referitoare la capacitate, frecvenţă sau trafic care ar fi incompatibilă cu prezentul Acord.

4. Niciuna dintre Părţi nu trebuie să ceară spre aprobare depunerea orarelor, a programelor pentru zborurile neregulate sau a planurilor operaţionale de către

companiile aeriene ale celeilalte Părți, cu excepția cazului în care se impune, în mod nediscriminatoriu, aplicarea condițiilor uniforme prevăzute în paragraful 2 din prezentul articol sau în mod specific în prezentul Acord. În cazul în care una dintre Părți solicită depunerea cererilor de informații în scopuri informative, Partea trebuie să reducă la minim sarcinile administrative legate de cerințele și procedurile de depunere a documentelor pentru intermediarii de transport aerian și pentru companiile aeriene ale celeilalte Părți.

Articolul 12 Tarife

1. Fiecare Parte trebuie să permită ca tarifele pentru serviciile aeriene să fie stabilite de companiile aeriene ale ambelor Părți în baza criteriilor comerciale de pe piață.

2. Nu este necesar să fie comunicate tarifele pentru prestarea serviciilor aeriene internaționale între teritoriile Părților. Fără a aduce atingere celor de mai sus, companiile aeriene ale Părților trebuie să asigure accesul imediat, la cerere, la informațiile privind tarifele istorice, existente și propuse autorităților aeronautice ale Părților într-un mod și într-un format acceptabil pentru autoritățile aeronautice respective.

Articolul 13 Consultări

Oricare Parte poate, în orice moment, să solicite consultări legate de prezentul Acord. Astfel de consultări vor începe la o dată cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 60 de zile de la data la care cealaltă Parte primește cererea, dacă nu se convine altfel.

Articolul 14 Soluționarea litigiilor

1. Orice litigiu referitor la aplicarea sau la interpretarea prezentului Acord, cu excepția celor care pot apărea în conformitate cu articolul 12 (Tarife), care nu este soluționat în termen de 30 de zile de la data stabilită pentru consultări, în temeiul unei cereri de consultare în temeiul articolului 13 poate fi înaintat spre soluționare unei persoane sau unui organism cu acordul Părților. În cazul în care Părțile nu ajung la un acord, fiecare Parte poate notifica în scris celeilalte Părți, pe cale diplomatică, că solicită ca litigiul să fie supus arbitrajului.

2. Arbitrajul va fi făcut de un tribunal constituit din trei arbitri care urmează să fie numiți după cum urmează:

a) În termen de 30 de zile de la primirea unei cereri de arbitraj, fiecare parte numește un arbitru. În termen de 60 de zile de la numirea acestor doi arbitri, aceștia vor desemna prin acord un al treilea arbitru, care va acționa în calitate de președinte al tribunalului arbitral;

b) În cazul în care una dintre Părți nu numește un arbitru sau dacă nu este desemnat cel de-al treilea arbitru, în conformitate cu litera (a) din prezentul paragraf, oricare dintre Părți poate solicita Președintelui Consiliului Organizației Aviației Civile Internaționale să numească arbitrul sau arbitrii necesari în termen de 30 de zile. În cazul în care Președintele Consiliului are aceeași cetățenie ca una dintre Părți, Prim - vicepreședintele Consiliului va face desemnarea, dacă nu este descalificat din același motiv.

3. Tribunalul arbitral are dreptul de a decide asupra competenței sale în temeiul prezentului Acord și, cu excepția cazului în care s-a convenit altfel, își stabilește propriile norme de procedură. După constituirea instanței, tribunalul poate, la cererea uneia dintre Părți, să aplice măsuri temporare de ameliorare până la primirea deciziei finale. La cererea oricăreia dintre Părți sau la recomandarea tribunalului, se organizează o conferință în cel mult 15 zile după constituirea întregului tribunal, astfel încât acesta să stabilească cu exactitate chestiunile care vor face obiectul arbitrajului și procedurile specifice care vor fi aplicate.

4. Cu excepția cazului în care s-a convenit altfel sau în conformitate cu instrucțiunile tribunalului, cererea se depune în termen de 45 de zile de la constituirea completă a tribunalului, iar poziția apărării este prezentată după 60 de zile. Orice răspuns al reclamantului va fi prezentat în termen de 30 de zile de la depunerea declarației de apărare. Orice răspuns al pârâtului va fi prezentat în termen de 30 de zile după aceea. Dacă o parte solicită acest lucru sau tribunalul consideră necesar, tribunalul va organiza o audiere în termen de 45 de zile de la data la care va fi invocată ultima pledoarie.

5. Tribunalul trebuie să încerce să dea o decizie scrisă în termen de 30 de zile de la încheierea audierii sau, în cazul în care nu are loc o audiere, după depunerea ultimei pledoarii. Decizia majorității tribunalului va prevala.

6. Părțile pot solicita interpretarea deciziei în termen de 15 zile de la data pronunțării și orice interpretare dată se emite în termen de 15 zile de la data cererii.

7. Fiecare parte, în conformitate cu legislația națională, trebuie să pună în aplicare pe deplin orice hotărâre sau sentință a tribunalului arbitral.

8. Cheltuielile tribunalului arbitral, inclusiv onorariile și cheltuielile arbitrilor, vor fi suportate în mod egal de către Părți. Orice cheltuieli suportate de președintele Consiliului Organizației Aviației Civile Internaționale în legătură cu procedurile din paragraful (2b) din prezentul articol sunt considerate ca făcând parte din cheltuielile tribunalului arbitral.

Articolul 15 Denunţarea

Oricare dintre Părţi poate în orice moment să notifice în scris, prin canale diplomatice, celeilalte Părţi decizia sa de a denunţa prezentul Acord. O astfel de notificare trebuie transmisă simultan şi la Organizaţia Aviaţiei Civile Internaţionale. Prezentul Acord încetează la ora 0:00 (locul primirii notificării de către cealaltă Parte) la finalul sezonului de trafic al Asociaţiei Internaţionale de Transport Aerian (IATA) aflată în curs, în afara cazului în care notificarea este retrasă prin acordul Părţilor înainte de expirarea acestei perioade.

Articolul 16 Înregistrarea la OACI

Prezentul Acord şi toate amendamentele la acesta vor fi înregistrate la Organizaţia Aviaţiei Civile Internaţionale.

Articolul 17 Intrarea în vigoare

1. Prezentul Acord se aplică provizoriu de la data semnării lui şi va intra în vigoare la data primirii ultimei notificări scrise, prin schimb de note diplomatice, despre îndeplinirea formalităţilor legale privind intrarea în vigoarea a prezentului Acord.

2. De la data intrării în vigoare a prezentului Acord, prevederile acestuia vor înlocui, între Părţi, prevederile relevante ale tuturor celorlalte acorduri şi/sau aranjamente care reglementează serviciile aeriene internaţionale între Părţi.

Drept care, subsemnaţii, fiind autorizaţi în mod corespunzător de Guvernele lor, au semnat prezentul Acord.

Semnat la Chişinău, la 18 mai 2023, în două exemplare originale, în limbile română şi engleză, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru Guvernul
Republicii Moldova:

Pentru Guvernul
Statelor Unite ale Americii: